

EDUKACINĖ PROGRAMA: DNR VASARA

2026 m. birželio 1–5 d.

Vieta: Medicinos mokslo centras,
Žaliųjų Ežerų g. 2, Vilnius

Kam skirta: 5–8 klasių moksleiviams

Registracijos forma: Registruotis*

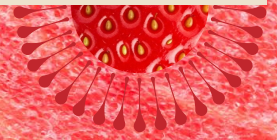
*Vieną klasę kviečiame registruotis į vieną užsiėmimą.

**Medicinos
fakultetas**

Kiekvieną dieną vyks:

- 45 min. paskaita
- 45 min. praktinis laboratorinis darbas

PROGRAMA

Birželio 1 d.

Pranešimas:

Slaptas lietuvių DNR kodas

Pranešėja – A. Urnikytė

Laboratorija – G. Anikevičiūtė

Ar kada nors susimąstėte, kaip mūsų protėvių perduoti genai atsispindi dabartinio lietuvių DNR sekoje ir kokias paslaptis apie lietuvių kilmę gali atskleisti genetikos mokslas? Būtent į šiuos klausimus ir bandysime atsakyti paskaitos metu.

Birželio 2 d.

Pranešimas:

Kūno paslapčių kodas: DNR, judėjimas ir sveikata

Pranešėja – V. Ginevičienė

Laboratorija – G. Anikevičiūtė

Šioje paskaitoje nagrinėsime, kaip žmogaus genomas ir gyvenimo būdo veiksniai formuoja mūsų sveikatą bei fiziologinius atsakus. Aptarsime, kaip fizinis aktyvumas veikia organizmą – nuo genų raiškos pokyčių iki ilgalaikių adaptacinių procesų – ir kokius „kūno kodus“ verta suprasti siekiant tvarios gerovės. Tai bus kelionė į žmogaus molekulinį pasaulį, kuriame sudėtingi mechanizmai atsiskleidžia kaip dinamiški, suprantami ir intriguojantys procesai.

Birželio 3 d.

Pranešimas:

Koks tai gyvūnėlis? Ką sako DNR seka?

Pranešėjai – E. Pranckevičienė ir F. Puzeras
Laboratorija – A. Letukienė, A. Urnikytė

Didžiausia pasaulyje sekų duomenų bazė BLAST saugo šimtų milijonų organizmų baltymų ir DNR sekas. Žemės sluoksniuose išlikusios senovės organizmų liekanos leidžia bioarcheologams ir paleogenetikams ištirti jų DNR sekas. Lygindami jas su šimtais milijonų kitų sekų, mokslininkai gali iš dalies nustatyti, kokie gyvūnai gyveno mūsų planetoje ir kaip jie galėjo atrodyti. Praktinės dalies metu prie kompiuterio mėginsime atpažinti senovinį gyvūną pagal jo DNR seką ir išlikusių liekanų vaizdą.

Birželio 4 d.

Pranešimas:

Nuo sumuštinio iki ląstelės – kokią įtaką daro genai?

Pranešėja – A. Letukienė
Laboratorija – V. Ginevičienė

Paskaitoje sužinosime, kas nutinka maistui, kai jį suvalgome. Kaip sumuštinis virsta energija bėgiojimui, mąstymui ar žaidimams? Kodėl vieno žmonių organizmas maistą greitai sudegina, o kitų yra linkęs jį kaupti? Aiškinsimės, kaip genai ir mūsų kasdieniai įpročiai – mitybos pasirinkimai bei fizinis aktyvumas – lemia medžiagų apykaitą, savijautą ir ilgalaikę sveikatą.

Birželio 5 d.

Pranešimas:

Sporto genas

Pranešėja – G. Anikevičiūtė
Laboratorija – A. Urnikytė

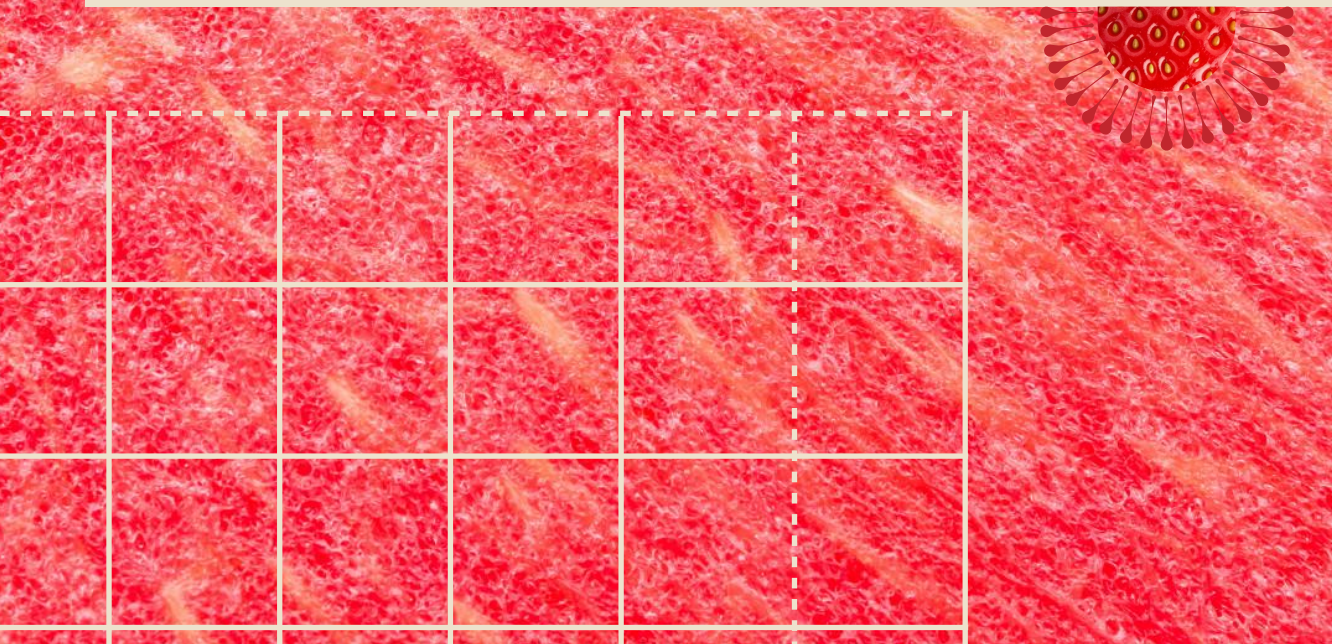
Paskaitoje „Sporto genas“ ieškosime atsakymo į klausimą – ar sportininkais gimstama, ar tampama? Aptarsime, kokį vaidmenį mūsų organizme atlieka genai ir kaip jie siejasi su sportiniais gebėjimais: jėga, greičiu, ištvėrme, koordinacija, atsistatymu po krūvio bei polinkiu į traumas. Taip pat apžvelgsime, kaip treniruotės, mityba ir palaikanti aplinka gali padėti atskleisti bei sustiprinti įgimtą potencialą. Galiausiai pristatysime genetinių tyrimų galimybes, jų praktinį pritaikymą ir etinius klausimus, kylančius šiuolaikiniame sporte.

Edukacinės programos tikslas

Edukacinės programos „DNR vasara“ metu Populiacijų genomikos laboratorijos mokslininkai pakvies moksleivius iš arčiau susipažinti su genetikos mokslu. Programos tikslas – paprastai ir aiškiai pristatyti DNR tyrimus, parodyti realų laboratorinį darbą ir sudominti jaunimą gyvybės mokslais.

Apsilankymo metu mokiniai ne tik apžiūrės VU Medicinos mokslo centro erdves ir išklausys teorinę dalį, bet ir patys taps jaunaisiais tyrėjais – laboratorijoje išskirs DNR iš braškių. Ši praktinė veikla padės geriau suprasti, kaip genetinės žinios taikomos moksle ir kasdieniame gyvenime.

„DNR vasara“ – puiki proga išbandyti save mokslininko vaidmenyje, o kai kuriems dalyviams tai gali tapti pirmuoju žingsniu būsimos profesijos biologijos, genetikos ar medicinos srityje link.

Organizatorius:

Vilniaus universiteto Medicinos fakultetas

Transliacinių sveikatos tyrimų institutas | Populiacijų genomikos laboratorija

**Medicinos
fakultetas**